

6. Реброва О.Є. Ментальні цінності мистецької освіти. Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів науково-методологічного семінару. Чернівці: Вид-во «Зелена Буковина», 2007. С. 36-38.
7. Рудницька О.П. Мистецтво у контексті розвитку духовної культури особистості. Художня освіта і проблеми виховання молоді: збірник наукових статей / Рудницька О. П., Уланова С.І., Ростовський О.Я. та ін. Київ: ІЗМН, 1997. С. 3-10.
8. Соломаха С.О. Формування художнього світогляду як чинника духовного зростання фахівців мистецької освіти. Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів науково-методологічного семінару. Чернівці: Вид-во «Зелена Буковина», 2007. С. 25-27.

УДК 334.78:330.342

МУЗИЧНА КРИТИКА В СИСТЕМІ КООРДИНАТ ІСТОРИЧНИХ І ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Л.І.Горенко, кандидат мистецтвознавства, доктор філософії,
старший науковий співробітник, відмінник освіти України
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: професійна мистецька освіта, музична критика, історико-теоретичний дискурс, міждисциплінарний метод-підхід, естрадне мистецтво, мультикультурне середовище.

Важливим аспектом сучасного навчально-освітнього простору в Україні початку ХХІ ст. є змістовне наповнення історичних і теоретичних дисциплін. Особливо актуалізуються міжкультурні та міждисциплінарні проблеми професійної мистецької освіти, що обумовлює потребу у забезпеченні ефективних факторів формування цілісної науково-теоретичної системи на базі мистецьких спеціальностей як носіїв гуманістичних цінностей. Про ці важливі компоненти об'єктивно підкреслено у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», у концептуальних документах «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2022 року», «Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 роки» та інших законодавчо-правових актах, постановах, проектах, концепціях [1, 12-15; 2, 47-52].

У цьому контексті актуальним постає висвітлення ролі у формуванні музичної критики в галузі естрадного мистецтва як складової історичних і теоретичних дисциплін, зокрема, у сфері музикознавчої науки та музикознавчих дисциплін. Загалом наука про музику являє собою розгалужену систему історичних та теоретичних дисциплін. Як наприклад, історія музики розглядає процес розвитку музичної культури в історико-

культурному розвитку людства загалом, історико-культурних епох, а також етнонаціональних культур. Передусім народна музика вивчається (досліджується) фольклористикою, функціонування музики у суспільстві досліджується музичною соціологією; закономірності музичної діяльності – є предметом дослідження психології музики (музичної психології); фізичні явища в галузі музики – вивчає музична акустика. Комплекс музично-теоретичних вчень, спрямований на пізнання самого процесу музичного творення, його структурування: гармонія вивчає висотно-тональні музичні звуки; поліфонія – закони голосоведення та взаємозв'язок її у факторі; вчення про музичні форми – принципи композиції [3, 12-14; 4, 19-20]. Дослідження у вищезазначених та багатьох інших дисциплінах спираються на філософсько-естетичні концептуальні положення музикознавства. Музична наука розвивається в інтеграції з науками про мистецтво, культуру, людину і суспільство, де естрадне мистецтво займає особливий спектр музичної індустрії, професійної освіти та системи поширення [1, 12-15; 2, 47-52].

Особливе місце в цій сфері займає музична критика, яка разом з музичною публіцистикою (музичною журналістикою) спирається на історико-культурний досвід, факти, практичні знання. Тому одне із завдань музикознавства є виявлення та висвітлення місця і ролі музичної культури в розвитку української нації, держави та суспільства, а тим самим – як культура відбиває і творить образ України та світового українства. Зміст музикознавства як науки та навчальної дисципліни ґрунтується на засадах української національної культури, всотуючи в себе найбільш актуальні традиції українського народу [3, 12-13; 5, 7-10].

Музична критика як об'єкт дослідження має свою структуру (від лат. *structura* – розміщення, порядок, побудова) – мережу усталених і впорядкованих зв'язків між її складовими, елементами, які забезпечують її цілісність і тотожність, тобто зберігають основні якості при різноманітних внутрішніх і зовнішніх змінах. В широкому розумінні критика (лат. *cultura* – виховання, освіта, розвиток) – це сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично хід, особливості розвитку та досягнутий рівень поступу суспільства й людини, а також втілюються в результатах продуктивної діяльності [4, 19-20; 6, 12-14]. Варто підкреслити, що специфіка музичної критики полягає у її спрямованості, в першу чергу, на події поточного музичного життя, нові явища (твори, прем'єри, різні виконання тощо), нагальні питання музичної дійсності. Об'єктом її уваги є уся сукупність явищ і проблем сучасної музичної культури (тобто, не тільки артефакти «теперішнього часу», але й актуальна культурна спадщина, що певним чином функціонує в умовах сучасності; події та проблеми, що зумовлені та зумовлюють сучасний стан музичної культури суспільства). Тому до специфічних особливостей критики властиві наступні: оперативність, мобільність (швидке реагування на події культурно-музичного життя); публіцистичність (націленість на актуальні, злободенні проблеми музичного сьогодення, цілеспрямоване

формування громадської думки); оцінка розглянутих явищ, подій, проблем.

Необхідно підкреслити, що музична критика має власні закони розвитку і функціонування. Вона як продукт суспільної практики є і наслідком дії поколінь, і здійснює активний вплив на людей, на їх буття та свідомість, а також на процеси націєтворення, державотворення та культуротворення. Таким чином, критика є невід'ємною складовою українського музикознавства, тому при її вивченні необхідно враховувати критерії, які властиві науковому підходу. Передусім критика ґрунтується на знанні української національної культури, а тому процес її пізнання і усвідомлення є передумовою існування цього предмета.

Список використаних джерел

1. Gorenko L.I. The determinate form of national architecture in the context of the development of the artistic and theatrical culture of Ukraine between the 20th and 21st centuries. Збірник матеріалів XXV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку університету в контексті євроінтеграції» (21–22 травня 2020 р.). Modern development strategies of the University in the context of European integration; Київський міжнародний університет. Київ: КиМУ, 2020. Вип.28. У 2-х томах. Том 2. С. 10-18.
2. Gorenko L.I. Cultural values and priorities as a strategic direction of the development of Ukraine and Europe at the beginning of the XXI century: national and civilizational dimensions. XII Международная научно-практическая конференция «Perspectives of world science and education» (12-14 августа 2020 года, Осака, Япония). Perspectives of world science and education. Abstracts of the 12th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. Pp.46-53.
3. Ничкало Н.Г. Науково-методичне забезпечення мистецької освіти в Україні: від концепції до системи // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів науково-методологічного семінару. Чернівці: Вид-во «Зелена Буковина», 2007. С. 12-14.
4. Олексюк О. М. Розвиток фундаментальних досліджень у галузі мистецької педагогік // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів науково-методологічного семінару. Чернівці: Вид-во «Зелена Буковина», 2007. С. 19-20.
5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва як напрям наукового пізнання // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць. Вип. 4 (9). Київ: НПУ, 2007. С. 7-11.
6. Щолокова О.П. Модернізація фахової мистецької освіти у контексті сучасних гуманістичних ідей // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць. Вип. 4 (9). Київ. НПУ, 2007. С. 11-15.